

Rusya'nın Ukrayna Politikasının Nükleer Enerji Boyutu

Kahraman Süvari

Yıldız Teknik Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Elemanı

Rusya ve Ukrayna arasında 2013 yılının sonunda başlayan kriz, bilindiği üzere Ukrayna'nın özerk bölgesi Kırım'ın Rusya tarafından ilhak edilmesi ile derinleşti. Rusya'nın Kırım'ı kendi topraklarına bağlaması, Ukrayna politikası çerçevesinde stratejik olarak önemli bir kazanım olarak değerlendirilebilir. Ancak, Rusya'nın bu eyleminden dolayı Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği gibi küresel aktörler tarafından çeşitli yaptırımlara maruz kalması, uzun vadede Rusya'ya ekonomik anlamda zarar verebilecek önemli gelişmelerdir. Rusya'nın Ukrayna'ya karşı sürdürdüğü saldırgan politikanın kendisine yönelik istenmeyen bir etkisi de nükleer enerji alanında görülmektedir.

Bilindiği gibi, hidrokarbon içeren enerji türlerinin arzında ve dağıtımda dünyanın en önemli aktörlerinden biri olan Rusya'nın üzerinde durduğu bir başka sektör de nükleer enerjidir. Nükleer enerjiden elektrik enerjisi üretilmesini sağlayan güç santrallerinin kurulumunun yanında santrallerde kullanılacak nükleer yakıtın temin edilmesi ve bu teminin sürekliliği, Rusya'nın nükleer enerji ihracatında dikkat ettiği en önemli hususlardır.

Enerji ihtiyacının neredeyse yarısından fazlasını nükleer enerjiden karşılayan Ukrayna'nın nükleer teknoloji ve yakıt konusunda genel olarak Rusya'ya bağımlı olduğunu söyleyebiliriz. Rusya'nın bir taraftan sahip olduğu enerji kaynaklarını bir dış politika aracı olarak kullanması, diğer taraftan Ukrayna'ya yönelik sürdürdüğü agresif tutumu Ukrayna'nın enerji konusunda daha bağımsız bir ülke olmak istemesindeki önemli etkenlerdir. Bu bağlamda, nükleer enerji konusunda, Ukrayna nükleer teknoloji ve yakıt gereksinimini çeşitlendirmeye çalışmaktadır. Bununla ilgili olarak, 2018 Temmuz ayında Ukrayna'nın devlet atom enerjisi şirketi Energoatom yetkililerinin yaptıkları açıklamada, merkezi Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan Westinghouse firmasına ait nükleer yakıtın ülkelerinde bulunan nükleer güç santrallerinden birinde ilk kez tamamen kullanıldığı belirtilmiştir. Ukrayna'da, daha önceleri, santrallerde batı menşeli nükleer yakıt Rus yakıtı ile birlikte kullanılırken, şimdi Rus yapımı güç santralının çalıştırılmasında Westinghouse firmasının sağladığı nükleer yakıtın tek olarak kullanılmaya başlanması, Ukrayna'nın nükleer enerji konusunda Rusya'ya olan bağımlılığını sonlandırmaya yönelik "oyun değiştirici" bir eylem olarak değerlendirilebilir. Diğer taraftan, bu gelişmenin, Rusya'nın nükleer yakıtın temininde sürekliliği hedeflediği başta nükleer santrale sahip eski Sovyet Cumhuriyetleri olmak üzere nükleer enerji konusunda önemli bir pazar olarak düşündüğü Ortadoğu bölgesindeki ülkeler nezdinde nükleer enerji piyasasındaki konumunu olumsuz etkileyebileceğini söyleyebiliriz.

Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti'nin 100. Kuruluş Yılında TRT'den Ahmed Cevad Belgeseli

Emre Kurban

İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı Öğretim Elemanı

1918 yılında kurulan Azerbaycan Cumhuriyeti bu sene 100. Kuruluş yılını kutlayacak. Azerbaycan bu yıl için çeşitli etkinlikler ve kutlamalar organize etti ama bu kutlamalar sadece Azerbaycan ile sınırlı kalmayacak görünüyor. TRT'nin Türk Dünyası'na yönelik kültür sanat programları yapan kanalı TRT AVAZ, Azerbaycan Milli Marşı'nın şairi Ahmed Cevad ile ilgili bir belgesel film hazırlıyor.

Ahmed Cevad gönüllü olarak Balkan Savaşları'na katıldı. Kafkas Cephesi'nde Kars-Erzurum bölgesinde yardım kampanyaları yaptı ve Kafkas İslam Ordusu'nu memleketi Gence'de karşılamıştır. Yurdu, milleti ve tüm Türk Dünyası için şiirler kaleme aldı. Kafkas İslam Ordusu'nun Azerbaycan'a girişi üzerine meşhur "Çırpınırdın Karadeniz" adlı şiirini yazmıştır. 1937 yılında ise Sovyet Rejimi'nin "Temizlik" politikasında suçsuz yere idam edilmiştir.

Ahmed Cevad, Azerbaycan ile Türkiye arasında sloganlaşan "Tek Millet İki Devlet" düşüncesinin vücut bulmuş halidir. Hem Osmanlı ve Türkiye'ye için faaliyetler yürütürken hem de Azerbaycan'ın bağımsızlığı için çalışmıştır. Sovyet işgaline karşı durmuş ve bunu canı ile ödemiştir. Türkiye'deki faaliyetlerini gazete yazıları olarak yayınlayan şair, Türkiye ile ilgili birçok şiir de yazmıştır. TRT AVAZ tarafından gerçekleştirilen bu belgesel projesi ile de Azerbaycan ve Türkiye arasındaki kardeşlik bağlarını daha da güçlendirmek amaçlanmakta.

Estonya'da Muhafazakar Halk Partisi Yükselişte

Dr. Öğr. Üyesi Alihan Limoncuoğlu

İstanbul Gelişim Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi

Estonya'da 2012 yılında kurulmuş olan Estonya Muhafazakar Halk Partisi (EKRE) 2019 Estonya Genel Seçimleri yaklaşırken yükselişe geçmiş durumda. 2015 yılında yapılan seçimlerde yüzde sekizin üstünde oy alarak altıncı parti olan EKRE, son anketlere göre yüzde yirmi iki civarında bir oyla ikinci parti olma yolunda liberal Estonya Merkez Partisi ile kıran kırana bir yarışın içinde görünüyor.

EKRE 2012 yılında dağınık durumda olan çeşitli Eston Milliyetçisi grupların bir araya gelmesi ile oluşmuş bir partidir. EKRE özellikle baskın İslamofobik, Türkofobik yaklaşımlarıyla ve de Avrupa Birliği karşıtlığına en büyük beş partinin dördünün merkez sağ olduğu Eston siyaset arenasında farklı söylemleriyle kendine hızlı bir şekilde yer bulmuştur. Son yapılan anketler ise partinin oyunun yüzde yirmi bandını aştığını ve hızlı bir yükselişe geçtiğini göstermektedir.

Dünyanın birçok yerinde tırmanışa geçen tepkisel milliyetçilik Estonya'da da farklı bir durumda değildir. Özellikle de birbirine benzediği düşünülen "sistem" partilerinin karşısında ateşli söylemleri ile Eston halkının dikkatini celbetmiş durumda olan EKRE'de aynı şekilde bu yükselen tepkisel milliyetçilikten faydalanarak Estonya siyasetinin geleceğinde önemli bir aktör olmaya soyunmuş durumdadır.